

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 7/2007 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta neuvoston päätökseksi rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi (Prümin sopimus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 4 päivänä toukokuuta 2007 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta neuvoston päätökseksi rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi (Prümin sopimus) (U 8/2007 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Antti Peltari, sisäasiainministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
- professori Tuomas Ojanen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— oikeusministeriö.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Päätösehdotus (neuvoston asiakirja 7273/07) sisältää ehdotuksen neuvoston päätökseksi rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi. Päätösehdotuksen myötä jäsenvaltioiden tarkoituksena on tehostaa rajat ylittävää yhteistyötä, erityisesti tietojenvaihtoa niiden viranomaisten välillä, jotka ovat vastuussa rikosten torjunnasta ja tutkinnasta.

Päätösehdotuksen säännökset perustuvat 27.5.2005 tehdyn Prümin sopimuksen määräyksiin. Prümin sopimuksen määräyksillä on yhteys unionin puitteissa tehtävään yhteistyöhön, vaika

ka sopimusta ei ole tehty unionin rakenteissa. Sopimuksessa tarkoitetut toimet kuuluvat Euroopan unionin toimivaltaan, ja sopimuksessa nimenomaisesti ilmaistun mukaisesti sen määräykset on tarkoitus siirtää osaksi EU:n oikeusjärjestystä. EU:n säädöksillä on lisäksi sopimuksen perusteella etusija sopimuksen määräyksiin nähden.

Eduskunta on 13.2.2007 täysistunnossaan hyväksynyt Prümin sopimusta koskevan hallituksen esityksen (HE 243/2006 vp, EV 301/2006 vp). Tasavallan presidentti päätti Suomen liittymisestä Prümin sopimukseen 16.3.2007. Sopimus tulee Suomen osalta voimaan 90 päivän ku

luttua hyväksymisasiakirjojen tallettamisesta tallettajana toimivan Saksan liittotasavallan hallituksen huostaan eli 17.6.2007.

Päätösehdotuksella sisällytettäisiin Prümin sopimuksen tietyt määräykset osaksi EU:n oikeusjärjestelmää. Ehdotus neuvoston päätökseksi vastaa pääasiassa asiasisällöltään Prümin sopimuksen ns. III pilarin alaan kuuluvia tietojen vaihtoa sekä sopimuspuolten välistä muuta yhteistyötä koskevia määräyksiä. Lisäksi päätösehdotuksen tietosuojaa koskevat säännökset vastaavat Prümin sopimuksen määräyksiä. Päätösehdotukseen on tehty eräitä kielellisiä korjauksia ja yksittäisiä säännöksiä on mukautettu EU:n oikeusjärjestykseen ja toimielinrakenteeseen soveltuviksi.

Päätösehdotus on tehty kolmentoista jäsenvaltion (Belgia, Saksa, Espanja, Ranska, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Slovenia, Italia, Suomi, Portugali, Romania, Ruotsi) aloitteesta. Näistä seitsemän (Saksa, Itävalta, Belgia, Alankomaat, Luxemburg, Espanja ja Ranska) ovat al-

kuperäisiä Prümin sopimuksen allekirjoittajia, ja muut ovat ilmaisseet kiinnostuksensa liittyä sopimukseen.

Valtioneuvoston kanta

Suomi on yhtenä aloitteentekijänä ehdotuksessa neuvoston päätökseksi Prümin sopimuksen liittämisestä osaksi EU:n oikeusjärjestelmää. Asiakirjassa 7273/07 CRIMORG 50 ENFOPOL 41 esitetty ehdotus neuvoston päätökseksi vastaa asiasisällöltään Prümin sopimuksen III pilarin alaan kuuluvia määräyksiä. Siihen on tehty eräitä kielellisiä korjauksia. Yksittäisiä säännöksiä on myös mukautettu EU:n oikeusjärjestykseen ja toimielinrakenteeseen soveltuviksi. Päätösehdotuksessa esitetyt artikkelit ovat siten Suomen hyväksyttävissä. Kansallinen lainsäädäntö vastaa päätöksen sisältöä, kun tasavallan presidentti päätti Suomen liittymisestä Prümin sopimukseen 16.3.2007 ja vahvisti Suomen liittymiseen liittyvät lait.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Prümin sopimus on alunperin seitsemän Euroopan unionin jäsenvaltion vuonna 2005 tekemä sopimus, jolla luodaan oikeudelliset puitteet sopimusosapuolina olevien valtioiden lainvalvontaviranomaisten välisen rajat ylittävän käytännön yhteistyön syventämiselle. Sopimukseen voivat liittyä kaikki EU:n jäsenvaltiot. Sopimuksella tehostetaan ja helpotetaan sopimusvaltioiden yhteistyötä erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi.

Tasavallan presidentti on päättänyt Suomen liittymisestä Prümin sopimukseen 16.3.2007. Sopimus tulee Suomen osalta voimaan 17.6.2007.

Nyt käsiteltävässä ehdotuksessa neuvoston päätökseksi on kyse Prümin sopimukseen sisältyvien tiettyjen määräysten siirtämisestä osaksi unionin lainsäädäntöä. Ajatus sopimuksen tai sen osien siirtämisestä osaksi EU:n oikeusjärjes-

tystä sisältyy jo itse Prümin sopimukseen. Suomi on ehdotuksessa yhtenä aloitteen tekijänä yhdessä kahdentoista muun EU:n jäsenvaltion kanssa.

Hallintovaliokunta toteaa, että se on suhtautunut myönteisesti Prümin sopimuksen määräysten ottamiseen osaksi EU-lainsäädäntöä Prümin sopimuksen hyväksymistä ja sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevassa mietinnössään (HaVM 36/2006 vp — HE 243/2006 vp). Tältä osin valiokunta myös viittaa samansisältöiseen kannanottoonsa nyt käsiteltävänä olevaa neuvoston päätöstä koskeneen E-kirjelmän (E 164/2006 vp) yhteydessä (HaVP 130/2006 vp).

Ehdotus neuvoston päätökseksi kattaa valtaosan Prümin sopimuksesta. Päätösehdotukseen on sisällytetty III pilariin kuuluvat kysymykset eli tietojenvaihto DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekistereistä sekä käytännön operatiivinen yhteistyö. Päätösehdotukseen sisältyvät myös

muun muassa säännökset tietosuojasta, toimivaltaisten viranomaisten nimeämisestä sekä säännösten suhteesta muihin lainsäädäntöinstrumentteihin. Päättösehdotuksen ulkopuolelle jäävät I pilarin kysymykset, kuten yhteistyö lennon turvahenkilöiden osalta, pelastuspalvelua koskeva yhteistyö sekä yhteistyö maasta poistamisesta.

Ehdotus neuvoston päätökseksi vastaa asiasisällöltään Prümin sopimukseen kuuluvia vastaavia määräyksiä. Ehdotukseen on tehty eräitä kielellisiä korjauksia sekä mukautettu eräitä säännöksiä EU:n oikeusjärjestykseen ja toimielinrakenteeseen soveltuviksi. Ehdotuksen asiasisällön sekä itse Prümin sopimuksen osalta valiokunta viittaa edellä mainitun mietintönsä asianomaisiin kohtiin.

Perustuslakivaliokunta on Prümin sopimusta arvioidessaan katsonut sopimuksen määräysten olevan Suomen perustuslain mukaisia, eikä se ole pitänyt sopimuksen määräyksiä ongelmallisina Suomen täysivaltaisuuden kannalta (PeVL 56/2006 vp — HE 243/2006 vp).

Päättyessään Suomen liittymisestä Prümin sopimukseen tasavallan presidentti vahvisti lait so-

pimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräät muut siihen liittyvät lait. Lakien voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lakien on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin Prümin sopimus tulee Suomen osalta voimaan. Suomen kansallinen lainsäädäntö vastaa siten päätöksen sisältöä mainittujen lakien voimaantultua.

Hallintovaliokunta toteaa, että asian käsittelyn yhteydessä ei ole tullut esiin mitään sellaista uutta ainesta, minkä vuoksi ehdotuksen suhdetta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön tulisi arvioida toisin.

Edellä olevan johdosta hallintovaliokunta katsoo, että päättösehdotuksessa esitetyt artiklat ovat Suomen hyväksyttävissä.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tapani Tölli /kesk
vpj. Tapani Mäkinen /kok
jäs. Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /kok
Heli Järvinen /vihr
Oiva Kaltiokumpu /kesk

Elsi Katainen /kesk
Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /kok
Lenita Toivakka /kok
Tuula Väättäinen /sd
vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.